

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Othello [fra Travis]

Citation: Drachmann, Holger: "Othello [fra Travis]", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 177. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann10tom-shoot-workid55568/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

og alt var sanderrovet! Diakonisserne flygtede til sidst ud af Værelset — saadanne Historier, som han bad dem læse for sig, og som hun fortalte dem. Men det bedste var dog, at hun absolut vilde beholde den unge, kønne Snedker, som skulde tage Maal af et nyt Dobbeltvindue, inde hos sig — for at hun kunde have et smukt Syn for Øje, naar hun drog det sidste Suk. Naturligvis fejede jeg Fyren ud — men jeg er sikker paa, at det har krænket hende helt ned i Graven!

„I tager lidt mærkeligt paa Tingene her i Kärnten!“ sagde jeg. „Undertiden forekommer I mig som Romantikere — undertiden som fuldblods Naturalister!“

„Nej, *det* var den gamle Marquise!“ sagde han og littede ved sit Glas. „Hendes Valgsprog var jo — hun sagde mig det selv: „Mennesket skal vedblive at eiske, lige til det stiger ned i Graven!““

OTHELLO

Det var næsten fjorten Dages Regn her i Bjergene. Saa kom der, mellem Bygerne, dumpende ned til os en elskværdig ung Wiener, letlevende, sorgløs, med Talent nok til at være en ret underholdende Forfatter. Vi blev nogle Dage sammen og fornyede et tidligere Bekendtskab. Vi fortalte hinanden Historier; og en Aften hos Papa Gelbfuss sagde han:

„Jeg kunde give Dem et Sujet til en Novelle — vil De have det?“

„Kommer an derpaa! Det er sjældent, at den ene kan *give* den anden et Sujet, som han kan bruge. Hvorfor beholder De det ikke selv?“

„Oprigtig talt; jeg er for doven. *De* skal have min Othello!“ ...

„Uden Fortrydelse: er det Dem selv?“

„Hvor vil De hen? *Jeg* ...“ Og min letlevende, elskværdige Ven lo ved den blotte Tanke, at *han* skulde være nogen Othello ... og saa fortalte han:

„Det er flere Aar tilbage. Jeg havde sagt Juraen Farvel — paa Halvvejen. Min Fader var død. Jeg havde arvet et Par Tusind Gylde — min eneste Søster var bleven gift, og min Svoger havde vist det Heltemod at tage Moder i Huset — Verden stod mig aaben — og naar Verden staar en ung Mand aaben, der har begaaet nogle ikke altfor slette Vers, og som stadig skriver paa en læseværdig Roman — saa véd De, at han i vore Dage bliver Journalist! Jeg vilde imidlertid ikke straks begynde min nye Karriere i min kære Kejserstad ved Donauen. Jeg tog saa langt bort, som jeg omtrent kunde komme

— hvor tysk Tunge tales — nemlig til Hamborg. Jeg var i den „fri“ Elbstad. Nogle Anbefalinger bragte mig i Forbindelse med et af de største Blade dér. Jeg hvæssede min Pen paa min ungdommelige Kritiks Slibesten, lovede mig selv ikke at være for hvas, lettede i øvrigt min Samvittighed for saa megen overflødig Ballast som mulig — og begyndte at skrive.

Jeg havde, hvad man kalder en „let“ Haand. Mine ugentlige smaa Causerier viste sig at gaa i Hamburgerne. Der er, trods al Materialisme, noget naivt over Publikum i Elbstaden. Vor store Laube har vistnok allerede gjort den Bemærkning. Snart blev Teaterfeuilletonen overdraget mig. Og Glæden gjorde mig mild og hensynsfuld. Hvad der maaske endda er et Bevis for, at jeg virkelig er et Stykke af et godt Menneske!

Det ligger som sagt Aar tilbage. Man spillede jævnt godt Komædie dengang — bedst paa Thaliateatret, hvor der var Tradition over den gamle Scene, et Repertoire, man kunde slide paa, en dygtig Regissør — som alle sied paa. Det var slet ikke svært at skrive en læselig Teateranmeldelse. Og jeg skrev. Redaktion og Publikum nikkede bifaldende — jeg var saa heldig, endog uden at vide af det, at behæge en af Skuespillerinderne — og jeg havde endnu ikke faaet en Duet i Udsigt med en af Skuespillerne. Hvad kan en Anmelder forlange mere?

Saa kom der en Debut, Othello.

Jeg læste min Shakespeares pligtskyldigst igennem, før end jeg gik derhen. I Grunden har jeg aldrig kunnet lide det Stykke — men jeg er nu ogsaa Østerriger. Et Vilddyr, som en ung naiv Kvinde forelsker sig i, og som lader sig tirre op af en Slyngel til at kvæle hende, uden at have mere end et Lommetørklæde — Josef og Maria! et Kniplingslommetørklæde til Bevis imod hende véd De hvad? den gode Shakespeares har dog undertiden lidt vel massive Indfald! Nordgermanerne dømmes anderledes. Stykket er jo som dramatisk Arbejde af en — hvad skal jeg sige, hidsende Virkning — i det mindste fra Midten af og lige til Slutningen med de guddommelige Ord om Tyrken i Aleppo! Aa, det véd De bedre end jeg.

Jeg var overhørende i min Anmeldelse. Den store Britte havde irriteret en eller anden Følelse hos mig. Mod ham kunde jeg ikke vende min Vrede — og da jeg, som sagt, i Grunden var en skikkelig Fyr — saa nedsvælgede jeg min Vrede mod Digter uden at lade Debutant undgælde. Jeg sagde den unge Mand — Othellos Fremstiller — saadan i Almindelighed de Smaasandheder, der indlyste af sig selv; han var en stor, stadselig Fremtoning, med et behageligt Organ — med noget der tiltrak, og noget, der ærgrede — alt andet end „færdig“ endnu. Jeg misundte ham halvt hans Lemmers herlige Pro-

portioner — men han var ikke skuespillerbevidst — og det forso-
nede. Da jeg havde været paa Trykkeriet med mit Manuskript, saa
lukkede jeg Øjnene med noget af en god Samvittighed.

Næste Aften sad jeg paa mit Værelse og arbejdede — da jeg
hørte det ringe neden under. Min Værtindes fikse Tjenestepige —
de har alle sammen disse nydelige smaa, hvide Huer paa Hovedet
— bragte mig et Kort op. Hun lo, da hun rakte mig det. Jeg læste
Debutantens Navn.

Saa! tænkte jeg; en Scene! Vis den Herre op! sagde jeg saa
heltemæssig som mulig. Jeg erindrede, at jeg som Student paa Men-
suren havde staaet mig ret godt med Schlägeren i Hånden.

Ind kom han. Han havde nær taget den øverste Del af Dørkarmen
med sig. Saa stor var han ikke engang forekommet mig den fore-
gaaende Aften.

Men han havde ikke Othellos rullende Øjne — slet ikke denne
evigt strømmende Fraade om Munden. Han smilede undseligt, var
lidt forlegen med sin Person, som temmelig høje Folk ofte er. Gode
Proportioner havde han unægteligt; Stolen knagede under ham, da
han paa mit spørgende Vink satte sig og begyndte med et biødt, ikke
helt behersket Organ at spørge, om han havde Æren af at tale med
mig?

Jo! svarede jeg. Det er formodentlig Anmeldelsen i Bladet i Dag,
som ...?

Ja, det var det. Han blev endnu mere forlegen, og da jeg saa' ham
saa lidt kampberedt, bad jeg ham venlig sige mig, hvad det var,
som særlig havde stødt ham, idet jeg indrømmede, at selv den dyg-
tigste Anmelder kan fejle.

Nej, han var ikke stødt! Tværtimod! Og han afleverede en be-
skeden Tak til mig, fordi jeg ikke helt havde lemlæstet ham, men
endog ladet mig forstaa med, at saa heldige ydre Midler og saa me-
gen hæderlig Stræben vistnok en Gang maatte frembringe et Resultat ... osv. De kender det!

Jeg begyndte at faa Interesse for min Othello. Det var Skuespil-
leren i Puppertilstand; just ikke de morsomste paa Scenen — men
i en privat Stue har de noget velgørende over sig. Hans Organ, af en
blød, dyb Klang, havde Tilbøjelighed til Hæshed — og denne Til-
bøjelighed var endnu ikke behersket. Han var i det hele taget ikke
behersket; enten var hans Lemmer for stærke, eller de var trods
gode Muskler, ikke stærke nok endnu til at bære en frembrydende
Lidenskabelighed under alle de indre Bølgegeange. Her maatte vist-
nok fægtes, rides og danses meget mere. Men Svagheden laa dog
overvejende i det intelligente. Han viste sig tænksom, med god,
sund Forstaaelse — men det gnistrede ikke ret derinde i de store.

veidannede Araber-Øjne. Eller jo: — det grinstrede ved en eller anden Bemærkning, som jeg gjorde, men da var det ligesom et Batteri, der har faaet fejlagtig Placement og nu slynger Ilden rundt omkring, lige farlig for Venner og Fjender. Der var noget af en løbsk Hest ved ham — undertiden! Men saa kunde han atter dumpe underligt tilbage i det flegmatiske. En Nordfriser — en rigtig Nordtysker! tænkte jeg; saadan en Blanding af Søtaage og Stormflod og Melkiumper. Solglimt gennem forrevne Skyer over Marskland — og lange graanende Pauser, hvorunder man ikke véd, om Mennesket sover eller tænker.

Saa spurgte jeg ham, hvorfor han netop havde valgt Othello til at øve sine Kræfter paa? Det var en Barndomsinkliniation fra Skolen af, forklarede han. Som Gymnasiast havde han følt sig tildraget af Shakespeare i Almindelighed og af denne venetianske Mor i Særdeleshed. Han havde givet en Prøve til Bedste ved en Skoleforestilling — og Kammeraterne havde lét ham ud — hvad der yderligere havde skærpet hans Appetit. For Resten var Desdemona dengang blevet spillet af en køn, men kaad, ret drillesyg Dreng, som havde udført Rollen „beundringsværdigt“. Familietildragelser havde ført det med sig, at han maatte opgive Universitetet; han var kommen ud paa Landet som Huslærer — havde igen villet studere — var saa falden i med en Provinstrup — havde været for „høj“ for de smaa Teatre — og var nu her!

Vi blev siddende et Par Timer i Samtale. Han vandt mig ved dette tilsærende i Væsen, der kæmper for at kaste en Byrde af, rejse sig og strække et Par stærke Arme mod Himlen. Vi fortsatte paa en Ølknejspe — og her kom der mere Fart i ham. Han føjede et Par smaa Glas Brændevin til det Kvantum Øl, som vi hjalp hinanden med at sætte til Livs; Nordtyskeren drikker mere Spiritus end vi. Det gjorde ham ikke beruset; det skærpede hans Intelligens; han talte bestandig om sin Othello og lagde for Dagen, at han havde læst min Artikel grundigere, end Forfatteren selv havde skrevet den. Han disputerede med mig om Shakespeare, gjorde gode Bemærkninger, og bad mig sluttelig om jeg vilde gaa Rollen igennem med ham, førend de to afgørende næste Forestillinger. Jeg kunde ikke afslaa det. Det smigrede mig lidt — og saa havde han det smukke, bløde Organ.

Vi kom sildig ud paa Gaden. Han talte højt, deklamerede. Et Par, formodentlig ellers ganske omgængelige Personer, gik forbi; en af dem lo højt og stødte til ham. Han var i Ekstase, gav et skarpt Svar, og inden jeg saa' mig for, laa de to Mandfolk udstrakt for mine Fødder — jeg tror endog i Rendestenen — og min Othello trak mig hurtigt af Sted, idet han gjorde komisk rørende Undskyldninger, fordi han ikke bedre havde kunnet beherske sig.

Ja ja! sagde jeg lænde; nu forstaar jeg nok, at De kan spille paa Deres Naturel. Men det er altid lidt farligt at begynde med!

Vi gennemgik Rollen sammen. De kan tænke Dem, hvilken Instruktør jeg var! Der viste sig heller ikke ved de to kommende Forestillinger nogen meget kendelig Forskel i Resultatet. Jeg sagde ham det lige ud. Min ny Ven var modfalden. Om Engagement i Hamborg var der foreløbigt ikke Tale. Nu maatte han tilbage til de mindre Scener. Det var drøjt, sagde han; men han *skulde* nok komme frem ... og hans smukt skaarne, frisiske Araber-Øjne lyste med en hel othelloagtig Glans. Ja, kunde Øjnene endda have gjort det — og de brede Skuldre — og Deklamationen med de stærke Fagter ...! men det var netop denne Deklamation, der var helt ydre. Han havde selv en trykkende Fornemelse deraf — og vidste ikke at raade Bod derpaa. Lidenskab, stærke Følelser, havde han — det forsikrede han mig, og jeg betvivlede det ikke. Men der manglede Følelsens alti-sig-optagende Betagethed. Lidenskaben kunde ikke arbejde sig frem inden fra — den kom til ham igennem Digterens vilde Ord, ligesom en Flok Gravgæs drives af en Høststorm mod Land ... der kom ikke den rette Storm fra hans eget forpinte Hjerter ud til de ængsteligt ventende Tilhørere ...

Ja, De forstaar nok: *det* skrev jeg selv efter den sidste Forestilling. Vi Journalister har en god Hukommelse.

Den sidste Aften, vi var sammen, fortaalte han mig sin Familiehistorie. Den var oplysende nok. Hans Moder var hærnede fra Kärnten — en slovenisk Pige, der var vandret nordpaa med en Musiker — var kommen til Hamborg — var bleven forladt dér — havde spillet og sunget, vilde være gaaet til et af de smaa Teatre — var musikalsk, men næppe dramatisk begavet — optraadte ude paa St. Pauli — var dér bleven kendt og siden gift med en Evertfører fra Elben, en stor, lemmevær Ditmarsker, der afvekslende godmodig og beruset elskede og pryglede hende. De havde kun det eneste Barn, som de begge to forgudede — især efter de huslige Stridigheder. Faderen tjente dengang gode Penge — Drengen blev sat i en god Skole. Saa døde Faderen — af Drik — og Moderen vilde have Sønnen med sig tilbage til sine Bjerge. Han vilde blive, hvor han var — vilde være „Præst eller Bor'mester“. Hun kunde ikke finde sig til Rette blandt Nordtyskerne, hadede de tunge Sind, den megen Spiritus, den raa Flodtaage. Hun vilde købe sig et lille Værtshus mellem Bjergene ved en klar hastende Vildbæk under en høj blaa Fjældside, hvor Skoven gik ned i Dalen, hvor der var et Kapel med en Maria — en Kristus ved hver Omdrejning. Heroppe kunde man ikke gaa ind i Kirkerne og bede — man var iblandt Hedninger — som ikke spillede paa Cithar. Hun vilde lære Drengen at spille Cithar

og faa ham gift med en Værtshusdatter. Saa kunde han tappe sin Vin, skyde sin Gemse, røgte sin Alm — kysse sin Kone og prygle hende ved højtidelige Lejligheder, paa de store Kirkefester, hvor alle havde en let Rus, alle gjorde Kur, og Skinsygen laa lige for Haanden.

Han vilde blive. Faderens Sind havde Overvægten i ham. Saa skiltes de. Han maatte afbryde sine Studeringer — hun sendte ham ingen Penge. Hun vilde tvinge ham ned til sig. Han gik ud paa Landet — der flade, ensformige Land, den fede, opslemmede Jord — han blev Lærer, sultede, Skuespillerblodet kom op i ham. Hun giftede sig igen dernede — fik smaa Børn i en sen Alder, sendte ham sin Velsignelse med en Rosenkrans — og døde.“

Her afbrød min Ven og fortsatte om sig selv:

„Da Ohello var rejst — efter at vi havde lovet at skrive til hinanden — glemte jeg ham snart. Grunden til min Glemsomhed var ikke saa meget ungdommelig Ustædighed .., nej, jeg mødte en Dag en ung Pige, jeg kan endog sige, jeg faldt over hende; thi vort første Møde var paa en Skøjtebane. Vintren var barsk, begge Aalsterbassiner tilfrosne, jeg var Rekrut i Faget, hun løb udmærket — med bløde, elastiske Bevægelser, hverken lille eller stor, undvigende og dog opmærksomme Øjne, mørkviolette — farlige Øjne — dunkel-blond Haar — en Ankel ...

Ride kan jeg; løbe paa Skøjter fik jeg aldrig lært. Jeg vilde parere ... og dér laa jeg. Hun kom til at smile. Dette Smil blev min Skæbne — som der staar i Novellerne

Sagde jeg „farlige“ Øjne? Hvad er i Grunden farlige Øjne — naar ikke ethvert Blik er farligt, for saa vidt det træffer os uforberedt og saarbar! Jeg er mest tilbøjelig til at springe disse Par Aar over, hvor jeg modtog min Ilddaab og gik bort som Invalid. Ja De lær! De tror nu ogsaa, at Østerrigeren er altfor overfladisk og let-sindig. Vi har let og hurtigt Blod — men hvad saa? Vi kan træffes føleligt nok — vi bliver maaske aldrig gamle nok til at tage os i Agt. Da jeg efter de Par Aars Forløb skiltes fra min Veninde — saa forekom jeg mig selv gammel, jeg døbte mig blasért, jeg maalte Verden med mine Erfaringers Metermaal, fandt Verden lille, mig selv ikke grumme stor, men dog overlegen nok til at kunne sige blandt Kammerater: „jeg kender Kvinden!“

Jeg véd ikke, om De kender Kvinden? Jeg tror, De holder altfor meget af hende dertil ... undskyld! men antager De virkelig, at nogen Mand skulde være i Stand til at kende aa visvas! Vi kan have vor Mening om hende gennem en eller anden aandrigh Forfatter (der heller ikke kender hende) — og vi bliver vigtige og udraaber: Dér ser I hende! saadan er hun — saadan ger de alle!

Det er simpelt hen en Dumbhed. Man lærer aldrig en Kvinde at kende, saa længe man elsker hende. Naar hun er En ligegyldig, saa studerer man hende — og tager fejl. Skilles man fra hende med Had og Vrede, saa overfører man sin egen Uret, sine egne Fejl og Svagheder paa hende. Ofte har senere hen en Dame af Verden sagt til mig: Hvorfor bruger I aldrig jeres Øjne? Hvis I kendte os saaledes, som vi er, saa vilde I enten se os over Hovedet — eller I vilde aldrig have Tanke for andet eller andre; I vilde elske os, som vi fortjente det, I, som saa lidt fortjener at elskes af os!

Jeg gik den hele Skala igennem af Ængstelse og Jubel, Illusioner og Tvivl, Ydmygelser og tilkæmpet Stolthed overfor min lille Veninde. Jeg havde den ene og store Fejl, jeg var altfor ung — og jeg troede, at der gaves fuldkomne Væsener. Hun var et af disse! Jeg tvang hende, saa at sige, til Hykleri; jeg trættede hende, hvor jeg skulde have været opmuntrende, jeg lagde Snarer for hende, hvor hun troede mig zaben. Helt naturlig kan en Mand maaske aldrig være i Selskab med den Kvinde, som han tilbeder. Naar han bliver oprigtig — synes han hende plump. Vi indbilder os, at vor „Kærlighed“ er en ung Kvinde nok. Hun beder os tillige om Størstedelen af vor Tid — om vor hele Fortrolighed og navnlig om at dele med hende de Smaainteresser, der sætter os paa lige Fod med hendes overordentlig nuancerede praktiske Verden. Den, der ikke kan snakke med sin Elskede om en Støvlelidse og en Besætning paa en Kjøle lige saa naturligt som om en Bog og en Teaterforestilling — han maa finde sig i en skønne Dag at se sin Plads optaget. Og saa raser han!

Den Dumrian. Naar en Kvinde giver sit Hjerte til en Mand — fuldt ud og uden Bihensigt — saa er han for hende Himmel og Jord, NB. med alt hvad Jordens er: Butiker og Strygejomfru, Smaapenge, Tandpine, kedelige Smaasorger ... alt er samlet i *ham*! Hun er for ham *kun* Himlen ... sine egne jordiske Anliggender skyder han til Side eller dølger for hende — og saa kommer der oftest Facit ud: Helved.

Hun var Sydtysker — hun var ogsaa her fra Kärnten — var tidligere bleven forældreløs, var gaaet til Slægtninge i Hannover — Ydmygelsens Aar — havde taget Plads i Hamborg som ung Selskabsdame ... saa havde Lysten til Scenen grebet hende — og hun studeerede nu ved Thaliateatret.

Min Othello havde hun sét — brød sig ikke stort om ham, men indrømmede ham „ydre“ Portrin. Nu var han borte — rejst sin Vej, ud paa det ubestemte; hun sluttede sig til mig, skæbnisk — paa denne søgende og dog fjernende Maade — ansaa' mig for en vorrende „Dramaturg“, gennemgik Roller med mig, opdagede meget

snart, at min Viden var stærkt begrænset, spøgede med mig, for-
elskede sig i mig — gjorde mig ellevild af Lykke.

Lykkelige Maaneder, et lykkeligt Aar. Saa blev jeg skinsyg. Det
forstemte hende vi havde smaa, oprivende Scener; hun blev mild,
blød — jeg brugte mine Sejre med Ufornuft. Hun rejste fra mig til
Hannover. Jeg fulgte efter — traf hende paa en Promenade med en
ung Göttinger-Jurist, der aftjente sin Værnepligt. Jeg fornærmede
ham — vi sloges i en latterlig Studenterduel ... jeg rejste bort med
et stort Hæfteplaster over Næsen og et saaret Hjerte.

Hun kom tilbage til Hamborg, optraadte paa Thaliateatret. Hen-
des Debut var Desdemona. Hun spillede sammen med en gammel
rutineret Othello, der kunde sine Ting paa Fingrene. Jeg kunde have
kvalt den Karl. Hvor var jeg dog ung dengang!

Hun havde Talent — eller hun spillede paa denne blide, farlige
Ynde, der laa i hendes ydre Væsen — maaske i Øjnene, Smilet, den
sydtyske Stemmeklang, som jeg aldrig kan modstaa. Jeg lod mig
henrive til en glimrende Anmeldelse; hun læste den, sendte mig en
lille Billet; vi blev forsonede.

Da næste Aar var gaaet, havde jeg brudt med hende. Jeg kaldte
hende hjerteløs, koket, kold, beregnende — en „Skuespillerinde“
kort sagt.

Det var ikke høfligt, ikke smukt — foruden at det var lidet præ-
ciserende. Jeg véd den Dag i Dag ikke, hvad jeg skal mene om
hende. Maaske var hun uberegnelig — maaske var jeg ikke Man-
den, som ... kort sagt! jeg opgiver at have nogen Mening om hende.

Men hvor jeg længtes efter hende, da jeg havde sagt Hamborg
Farvel og var taget tilbage til min kære Kejserstad! Jeg kunde lange
Tider efter ikke taale at se nogen shakespearesk Opførelse — jeg
maatte stedse tænke paa Desdemona, hende, den blide Kvinde med
de mørkviolette Øjne og det krusede, lange, dunkelblonde Haar —
den blideste af alle blide Kvinder, hvem Shakespeare lader Moren
kvæle i sidste Akt af det barbariske Stykke.

Saa er det, at jeg træffer min Othello igen ...

Jeg opholdt mig — i nogle Familieanliggender — paa Gennem-
rejse i en af vore halvstore Provinsbyer. Om det var Graz, Brünn,
Laibach — jeg véd det ikke, eller jeg har Grund til ikke at sige det.
En indfødt Wiener ser altid efter Teaterprogrammet. En mig ube-
kendt Trup gav Forestillinger — afvekslende Operetter og „klas-
sisk“ Repertoire. Næste Aften skulde Othello opføres ... jeg læste
min Vens Navn fra Hamborg — og min tidligere Venindes.

Saa skulde de altsaa spille sammen! Maaske havde de i længere
Tid været ved samme Scene — maaske kendte de hinanden nær-
mere hvordan havde han udviklet sig — og med hvilke Følelser
viide jeg gense hende?

Jeg gik ikke den første Aften til Operetten. Jeg blev paa mit Hovteiværelse, gravede i min Erindring — fremdrog den hele Række af mangefarvede Billeder — overbeviste mig om, at jeg var moden nok til at se „historisk“ paa mig selv og Fortiden.

Da Klokken var bleven hen imod Sengetid — uden at jeg kunde sove — gik jeg ud, hen til den lille Teaterplads. Forestillingen var endt — de sidste Folk forlod Vestibulen, nynnende eller blot optagne af at komme hjem. Et Par yngre Damer sendte mig disse uskyldigt-spørgende Provinsojne — Øjne, som straks kender Hovedstadsherrn, og som véd at reservere sig, medens de samtidig synes at sige: Han er da ikke saa farlig, som Wienerherrer har Ord for!

Aa Gud velsigne Jer! tænkte jeg og søgte ind i den nærmeste Gæstehof — ind i Vin- og Ølstuen bag efter nogle halvgamle Provinshøjstue.

Tobaksdamp, Gasvarme, Øl- og Vindunst ... og gennem Dunsten og Dampen saa' jeg lige for mig — alene ved et lille Bord — min Ven Othello.

Uforandret! Han genkendte mig øjeblikkelig — sprang op, krydte mig konvulsivisk — kysede mig paa begge Kinder ... vi satte os, jeg bad om Lov til at bestille en Flaske Vin — Nussberger — han havde allerede et Par halve staaende for sig ... og saa gik det løs paa Samtale.

Vi opdagede snart — som det ofte gaar — at vi ikke havde noget ret egentlig fælles at tale om — og derfor lod vi begge Munden løbe. Saa gik vi i Staa. En længere Pause — han søgte sit Glas, jeg mit — og saa sagde han pludselig:

De har set, at hun er her — ikke sandt?

Jeg nikkede.

Vi skal op i Othello sammen i Morgen — De kommer dér formodentlig?

Jeg nikkede atter

Blot De nu maa faa Fornøjelse deraf! sagde han — men paa en Maade, med et Udtryk, en Betonning, som straks slog mig, og som jeg aldrig siden har kunnet glemme. Maaske saa', følte, anede jeg ved hans Minespil noget, der sandsynligvis i *det* Øjeblik var ham selv klart ... maaske er netop i det Øjeblik hans Ophidselse, hans Lidenskab, hans Fortvivlelse kulmineret — og han har for saa vidt paa Forhaand gjort mig til Medvidende i sit Forehavende ved ligesom at forske efter i mit Blik, hvad *jeg* muligvis i hans Sted vilde kunne lade mig drive til.

Jeg véd, jeg følte mig ilde berørt, uhyggelig til Mode — uden at der var vekslet andet end et Blik os to imellem. Saa spurgte han med lav, blød, hæs Stemme:

De har kendt hende nærmere — har De ikke? Jeg tog Øjnene til mig, Hvad Ret havde han til at spørge? Og har en Mand i saa Tilfælde andet at gøre end slaa det hen, smile, bøje af....?

Jeg saa' op — saa' ham rolig og fast ind i hans frisiske Araber-øjne, der fanklede med Othello's glans og jeg sagde:

Jeg har holdt meget af hende — som De nu formodentlig gør! Jeg ønsker den unge Dame al Held paa hendes Bane — og den Lykke i Livet, som jeg utvivlsomt ikke kunde skænke hende!

Jeg ønsker hende, at ... Han afbrød sig, lod sin store, stærke Haand falde ned paa Bordet, hvor den krummede sig om Glasset, som vilde den sønderbryde det. Han aandede dybt — hans Øjne flyttede sig uroligt under de sammendragne Bryn — hans Mund blev staaende aaben med et fortrukket, smerteligt, forpint Udtryk, der ikke var Skuespillerens Jeg stirrede paa ham: Spiller Du Komædie? tænkte jeg. Nej, det er en gal Mand, jeg har for mig! svarede jeg mig selv. Og jeg havde mest Tilbøjelighed til at rejse mig og gaa.

Men han holdt min Haand fast — bad mig bønligt om at blive siddende — nærmede sin Mund til mit Øre og halvt hviskede mig en Tilstaaelse — om at han elskede hende lidenskabeligt — og ulykkeligt, — at hun havde besvaret hans Kærlighed — og derved netop gjort ham fortvivlet ... thi han tilbød hende som et fuldkomment Væsen — og troede hende dog ikke ... han pinte hende — og hun ham de oprev hinanden gensidigt; — der var kommet Teatersladder dem imellem — han hadede Teatret — og elskede dog sin Kunst han spurgte mig, om jeg troede paa „Forudbestemmelser“ og paa en uafvendelig Skæbne ... han filtrede sig ind i Begreber om det antike — og om Naturalismen paa Scenen — om hvor vidt Shakespeare dog muligvis ikke havde i det mindste et virkeligt Mord paa sin Samvittighed — thi det var jo rigtignok en tøjlesløs Tid dengang og hvem var nu egentlig „denne Shakespeare“? Forudsat at han havde eksisteret som Skuespiller — og Barn af sin Tid — mon han da vilde have fundet sig i, at hans Elskede havde været ham utro? eller vilde han, som Goethe, have „digtet“ sig ud deraf?

Jeg begyndte at smile — trods min uhyggelige Fornemmelse; jeg slog ham paa Skuldren, spøgede med ham, beroligede ham. Han forekom mig saa naiv — mit gamle Venskab for ham kom op i mig og samtidig saa' jeg paa ham som paa en løbsk Hest — den, man helst springer til Side for. Sluttelig sagde jeg alvorligt til ham: De skal bryde af — bryde Deres Kontrakt om fornødent — se at komme væk snarest muligt. Tro mig; jeg kender Kvinderne! Rejs med mig — i Morgen — senest i Overmorgen; vil De love mig det? —

Han dukkede Hovedet i de brede Skuldre, saa' ud som et stort Barn, der nødtigt tager en Beslutning ... fo'r derpaa op, pressede Øjenbrynene sammen med en vild, voldsom Siren af hele Panden — sagde tonløst: I Morgen — nej i Overmorgen ... saa er det hele forbi — saa har jeg alting bag mig!

Ja lad os drikke paa det! raabte jeg muntert.

Han styrtede et stort Glas i sig — forlangte yderligere en „Sliwowitz“. Vinstuen blev lukket: vi skiltes med et: Paa Gensyn i Morgen ved Forestillingen! — —

Og denne Forestilling! De har maaske i sin Tid læst derom i Bladene — og atter glemt det — som man læser om og glemmer alle mulige Naturbegivenheder, Storme, Jordskred, Laviner — eller Togsammenstød, Teaterbrände og Epidemier. Du store Josef! hvor vilde vor Hukommelse blive belempret med gruopvækkende Ting, hvis vi skulde huske alt!

Dagen igennem havde jeg travlt — og tænkte ikke en Døjt paa hverken Othello eller Desdemona. Da jeg mod Teatertid gik til Forestillingen — saa grebes jeg pludseligt som af Feber. Jeg ry-stede næsten, da Tæppet gik op; jeg skammede mig — men Feber-en beholdt sit Tag i mig. Da jeg saa' Desdemona, blev jeg pludselig rolig — mærkeligt nok! Denne blide Ynde — tænkte jeg — den kender jeg! men jeg lider mig ikke narre! Og dog bankede mit Hjerte. Jeg brød mig ikke om Spillet — jeg havde kun Øje for *hans* og *hendes* Minespil. Han var yderst nervøs — hun yderlig sikker ... turrrende rolig, forekom det mig. Men eftersom Scene fulgte paa Scene, blev han behersket — hun ængstelig. Han lod sig end ikke — syntes jeg — hidse tilstrækkeligt af Jago, en køn, slank Fyr, ret en smidig Teaterskurk. Hun var paafaldende bleg — trods Smin-ken. En Gang imellem hørtes Suffløren tydeligt. Kunde hun da ikke sin Rolle? Stundom syntes jeg, at hun og Othello talte sammen — ved Siden af Replikerne — som gennem sammenbidte Tænder — dæmpet, hæst. Hun smilede — og blev blegere. Han deklamerede voldsomt — og hviskede atter. Den sidste Mellemakt forekom mig paafaldende lang. Atter var Feber-en dér i mit Blod. Jeg vilde rejse mig og gaa — men tvang mig til at blive — tvang mig til at tænke paa allehaand ligegyldige Ting — og kunde ikke komme bort fra en besynderlig, stigende, til sidst næsten uudholdelig Anelse — eller hvad jeg nu skal kalde det — om noget meget slem, noget, der ikke vilde forme sig til en bestemt Frygt eller Mistanke — men som jeg siden efter netop fandt *var* der som en Frygt for, en Mistanke om det værste.